СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 120. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 20-го червня 1945. No. 120. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 20, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ВЕЛИЧАВЕ ПРИНЯТТЯ АЙЗЕНГАВЕРА У ВАШИНГТОНІ

Столиця краю, місто Вашингтон, не бачила ще такого здвигу народу в своїй історії, як вівторок 18. червня вчасі приняття начального команданта аліянтських армій, генерала американської армії Двайта Д. Айзенгавера. І мало хто з визначних людей мав у своїм життю тільки обовязків в однім дни, як їх мав достойний гість.

Ген. Айзенгавер прилетів літаком, а з ним іще кількадесять інших визначних воєнних командантів і офіцирів у 18 літаках з острова Бермуди, де він затримався в перелеті з Европи. Його літак осів на Національнім летунськім майдані в год. 11.09 перед полуднем. Тут його стрінула його жінка й начальник головної булави, ген. Джордж С. Маршал. Звідси виїхала ціла група Айзенгавера до будинку Пентаґон, в якім містяться воєнні бюра. Тут стрінувся начальний полководець з секретарем війни Генріем Л. Стимсоном, в оточенню 32,000 урядовців і бюрових робітників. Із Пентаґон билдинг почався тріюмфальний вїзд через місто аж до горбка Капітолю, куди прибув в год. 12.22 в полудне. По обох боках вулиць стояли масами видці, які витали Айзенгавера окликами: „Велком Айк!" — „Витай Айку!" — „Айк" це призвище для Айзенгавера, видумане його вояками.

У палаті репрезентантів на Капітолю зібралися обі палати конґресу і президент Труман на засідання, щоб привитати ґенерала. До них виголосив він промову, у якій підніс заслуги американської армії, солідарність Аліянтів вчасі війни і виказав конечність такої солідарности вчасі миру.

Після приняття в конґресі в год. 12.55 Айзенгавер відїхав до ґотелю Статлер на обід, у якому взяли участь 1,100 осіб. А в год. 2.30 поїхав до Білого Дому, де президент Гері С. Труман удекорував його медалею Дистинґвишд Сервис Медал з додатком Галузки Дубових Листків. През Труман сказав при цій нагоді, що він волів би дістати таку медалю ніж бути президентом; Айзенгавер заявив, що це є найсвітліший момент в його життю. З Білого Дому поїхав ґенерал до Волтер Рід Гаспитал, де відвідав ранених вояків і ґенерала Джана Дж. Першинґа, начального команданта першої світової війни.

Із шпиталю удався Айзенгавер знову до Пентаґон Билдинг, де стрінув на пресовій конференції 300 кореспондентів і щойно в год. 4. зміг вернутися до ґотелю, а звідси до Білого Дому, де в год. 7.30 був буфетовий обід.

Приняття Айзенгавера в Ню Йорку.

З Вашингтону поїхав ген. Айзенгавер до Ню Йорку, де з нагоди його приїзду приготовано величаву параду. Парада розпочалася негайно після прибуття ґенерала на стацію Пенсилвенійської залізниці, звідки почався вїзд до садку перед будинком ратуша в год. 10 рано.

ВОЯКИ ШОФЕРАМИ НА ВАНТАЖНИХ АВТАХ У ШІКАҐУ.

Ізза страйку 10,000 шоферів вантажних авт у Шікаґу президент видав наказ, щоб армія перейняла наладнання перевозового товарового руху у місті. У виконанню цього зарядження 400 вояків, фахових шоферів, призначено до обслуги вантажних авт. Щоб охоронити троки перед можливим нападом страйкуючих шоферів, армія призначила 1,500 вояків для охорони.

НАРАДИ ҐУБЕРНАТОРІВ В СПРАВІ ХАРЧЕВОЇ КРІЗИ.

Ґубернатор нюйорського стейту Тамес І. Дюї і ґубернатор з Конетикат Реймон Е. Болдвин запросили ще 11 інших ґубернаторів із сусідніх стейтів на нараду для наладнання крізи в продукції харчів для потреб східньої частини краю. Наради відбудуться в Ню Йорку. Тут теж відбудеться масова демонстрація власників харчових крамниць, які замкнуть свої підприємства на знак протесту проти кар, які накладає влада на таких, що підносять ціну харчових продуктів.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПІДЛЯГАЮТЬ ЗАКОНОВИ ПРОТИ ЗМОВИ.

Найвищий Суд Злучених Держав видав рішення в понеділок 18. червня, яким признав робітничі юнії рівними з капіталістичними підприємствами, коли вони запускаються в бізнес. Най вищий Суд признав незаконним практику відділу 3. Братства Електричних Робітників у Ню Йорку, яке завело монополь на продаж знаряддя до електричного освітлювання в околиці Ню Йорку.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,
чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі"?

Помер Павло Скоропадський, бувший гетьман України

З Европи звідомляють, що дня 26. травня 1945. р. помер Павло Скоропадський, бувший гетьман України.

Павло Скоропадський родився в 1873. р., отже помер у 72 році життя. Був пра-правнуком Михайла Скоропадського, українського політичного діяча з часів гетьманщини і генерального підскарбія за гетьмана Розумовського. Павло Скоропадський мав за царських часів великі маєтки на Україні; вчасі першої світової війни був ґенералом в російській армії. Коли організувалася українська держава він став в літку 1917. р. командантом 1. українського корпусу. Після повалення німцями Центральної Ради в Києві, став 29. квітня 1918. року гетьманом України. Дня 14 листопаду 1918. р. видав „Грамоту" про федерацію України з Росією. Викликане національно-суспільною політикою гетьманату повстання Директорії Української Народньої Републики примусило Скоропадського зректися влади 14. грудня 1918. р. і виїхати до Німеччини. Безпосередно перед другою світовою війною проживав у Ванзее коло Берліна. Вчасі війни, як звідомляли, німецька влада інтернувала Павла Скоропадського разом з іншими визначними українцями.

ЗВІЛЬНЕННЯ ЕВГЕНА ОНАЦЬКОГО З КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ

З Риму звідомляють, що туди прибув український журналіст Евген Онацький, котрого забрали німці до концентраційного табору, коли опускали Рим вчасі свого відступу перед американською армією.

НАЙВИЩИЙ СУД ПРОТИ ДЕПОРТАЦІЇ БРИДЖЕСА

Найвищий Суд Злучених Держав видав рішення, яким зніс присуд суду першої інстанції, щоб Герія Бриджеса видалити із Злучених Держав, коли він не має ще права громадянства. Бриджес вславився своєю активністю в юнії портових робітників на побережжу Тихого океану. Його радикальна діяльність довела до конфлікту з американськими законами. Йому закинули приналежність до комуністичної партії і на цій підставі суд видав присуд, що він, як негромадянин, має бути депортований. Найвищий Суд у своїм рішенню каже, що Бриджесови не доказано приналежности до комуністичної партії, отже не можна його видалити із Злучених Держав до його рідного краю, тоб то до Австралії.

Совєти кажуть, що 15 поляків призналося до воєнного заговору проти Росії

У московськім Домі Союзів, себто робітничих юсій, почався в понеділок процес проти 16 провідників польських підпільних організацій, обвинувачених за змову створити західно-европейський бльок для війни проти Советського Союзу. За заявою акту обвинувачення, 15 обвинувачених призналося до вини вчасти або в цілости, між іншим і до підривної діяльности проти червоної Армії поза її лініями, внаслідок котрої згинуло принаймні 594 російських офіцирів.

На чолі обвинувачених стоїть ґенерал Броніслав Окуліцкі, командант польської домової армії, при якому, як каже акт обвинувачення, найдено документ, з котрого й почався цілий процес. Сказано було в цім документі, що на випадок російської перемоги над Німеччиною Британія мала би створити бльок західно-европейських держав для війни проти Росії. Ґенерал Окуліцкі поширяв цю думку серед поляків за поміччю тайних радіових стацій. У своїх радіових промовах ґенерал казав полякам, що на випадок такої війни поляки будуть у першім ряді европейського проти-советського бльоку та що такого бльоку не можна подумати без участи Німеччини. Акт обвинувачення каже, що за зізнаннями обвинувачених, думка про польсько-німецький бльок повстала серед поляків підчас капітуляції польських повстанців у Варшаві, коли німецький командант сказав полякам, що вони повинні стріляти на москалів, котрі прецінь є ворогами Польщі й Німеччини.

Польський уряд у Лондоні видав гостре заперечення обвинувачень московського суду, головно заявив, що він плянував війну проти Росії. Представник уряду заперечив, буцімто обвинувачені поляки могли самі признатися до зроблених їм закидів. „Одначе що ми можемо на це зробити?" — сказав він. Мовляв, це процес у традиційній московській формі.

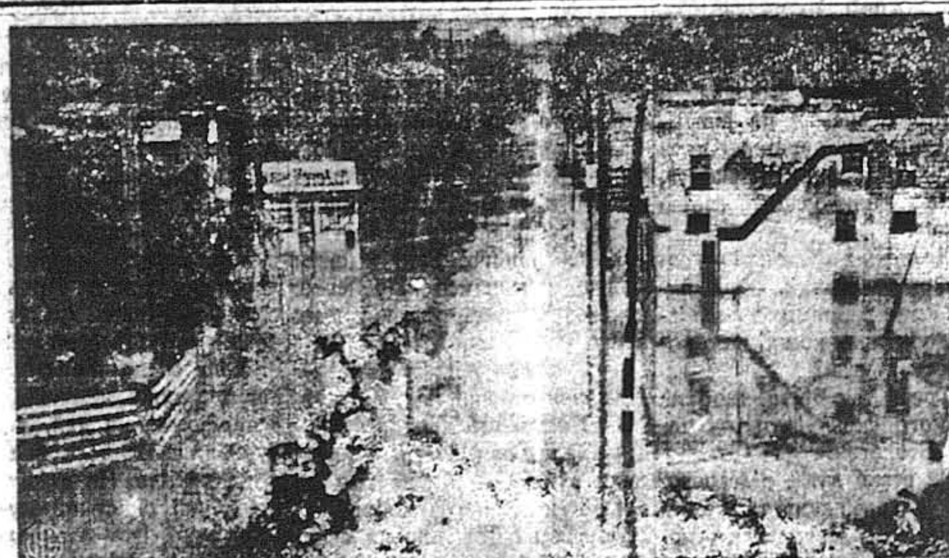
Тогож дня в Москві почалися вже наради польських представників в справі створення польського уряду. Каже московське радіо, що перші наради були сердечні. По скінченню цих нарад відбудеться нарада з представниками Аліянтів.

„ЛОРД ГО-ГО" НА СУДІ

У лондонськім суді почався процес проти Вилйема Джойса, британійського підданого, що підчас війни вів про-німецьку пропаґанду з націстичного радія. Обвинувачується його за державну зраду. Розправу перервано для вислухання заграничних свідків.

НАЦІСТИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДОМІВ

Аліянтський військовий уряд у Німеччині помітив, що тисячі визначних націстів, котрі були повтікали перед наступаючими аліянтськими військами, тепер вертаються домів, домагаються викинення зо своїх мешкань нових мешканців, що в них у міжчасі замешкали, та в багатьох випадках починають уже поширяти націстичну пропаґанду. В самому Аахені число таких націстів виносить тисячі.

ПАМЯТКА З ОСТАННІХ ДОЩІВ.—Майже все населення покинуло містечко Велей Парк, Мізурі, як виляла невелика річка Мерамек, Вона залляла містечко й околицю. На образку бачимо чи не одинокого мешканця містечка, що брадить через головну вулицю, що перемінилась наслідком повені в ріку.

БОКНЕР, КОМАНДАНТ НА ОКІНАВІ, ЗГИНУВ У БОЮ

Одна з гарматних куль, може одна з останніх, що осталися ворогови на острові Окінаві вбила ґенерала Саймона Боливара Бокнера, команданта американської Десятої Армії та Збройних Сил на Рюкю. Ґенерал згинув на місці, коли він приглядався, як ново прибулі маринарі проривали японську лінію на західнім побережжю острова.

Ґенерал Бокнер є першим американським командантом, що стратив життя в бою.

БЛИЗЬКИЙ КОНЕЦЬ БОЇВ НА ОКІНАВІ.

Адмірал Нимиц сказав у своїм приказі дня: „Смерть ґенерала Бокнера сталася власне в менті, як ворожий опір на Окінаві вже заломлювався й японські вояки втікали відкритим полем до скал на південнім кінці острова".

По втікаючих ворожих військах била артилерія. Конець боїв на Окінаві вже недалекий, бо від американської лінії до берега вже тільки тисяча ярдів.

АВСТРАЛІЙЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ ВГЛИБ БОРНЕА.

Австралійські війська на острові Борнео заняли місто Тутонґ, що лежить 35 миль на полудне від заливу Брунея. Інші відділи досягають уже міста Вестона, кінця залізничої лінії в нафтових теренах на західнім березі острова, та посуваються скоро в глибину острова.

Японські війська на острові Таракані посунено назад принаймні на милю.

СКОРИЙ ПОСТУП АМЕРИКАНЦІВ НА ЛЮСОНІ.

Американська офензива долиною ріки Каґаяну на Люсоні, головному острові Филипинських островів, робить скорі поступи. За останню добу американські війська посунулися уперед від 4 до 8 миль. Вони зближилися вже до міста Наґіліяну та Кіянґану й заняли місто Бокод.

КИТАЙЦІ ЗАНЯЛИ ПОРТ ВЕНЧОВ.

Китайські війська, що ведуть офензиву в східнім Китаю, заняли місто Венчов, що лежить 220 миль від Шанґгаю та 440 миль від острова Окінави. Китайці піґналися далі за відступаючими японцями поза ріку Ву. Японці окупували Венчав від минулого грудня.

Поважні успіхи мали китайці теж у поході на Лючов. Взагалі по всій південно-східній частині Китаю йдуть завзяті бої між китайцями й японцями, часто зо змінним щастям.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ОСТАННЬОГО РЕЙДУ СУПЕРФОРТЕЦЬ.

Двацять-Перша Бомбова Команда подає, що останній рейд американських бомбовиків на чотири японські міста був незвичайно удачний. Всі чотири міста перемінено просто на море пожару. Спалено в цей спосіб місто Каґошіму й Омуто на острові Кіюшу та міста Йокаїчі й Гамацу на центральнім острові Гоншу. Повертаючі пільоти подали рапорт, що полумя в Каґошімі дійшло до самого краю води. Пожари в інших трьох містах видно було з віддалі 150 миль. У цім рейді брало участь 450 літаків. Утрачено в ньому всего один.

ПЕРШИЙ АЛІЯНТСЬКИЙ УДАР ПО СІЯМСЬКІМ ЗАЛИВІ.

Літаки з американської фльоти під командою віцеадмірала Вагнера зробили перший удар по Сіямськім заливі: „либерейтори" заскочили несподівано 12 японських барж на північ від пункту Обі, у південно-західній Індо-Хіні, та затопили дві з них, а ушкодили 10 інших. Баржі мали по 70 стіп довжини.

Інші американські літаки далі атакували ворожі фабрики на острові Фармозі. Скинено там 342 тон вибухових матеріялів на портові інсталяції та маґазини в Кілюнґу, Такао й Токіто.

ДАНСЬКИЙ ПРИНЦ ДЯКУЄ ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ОСТРОВА БОРНГОЛЬМУ.

Данський наступник престола Фредерик й його дружина відвідали данський острів Борнгольм, що тепер окупований Червоною Армією. Він оглянув 8 міст на острові і висказав симпатію жертвам німецьких бомбардувань. Він дякував Червоній Армії за звільнення острова від німців. Його обводила по острові совєтська почесна ґвардія.

ЗАПОВІДАЄ КІНЕЦЬ ВІЙНИ З ЯПОНІЄЮ ПРОТЯГОМ 18 МІСЯЦІВ.

Ґенерал Арнольд, начальник повітряних сил американської армії, заявив, що з кінцем 1946. року Японія перестане існувати як ціль бомбардувань. До того часу Японія втратить усі великі міста й всі промисли, буде бльокована з усіх боків і не буде мати ніяких припасів нафти. Якщо японський фанатизм буде існувати далі, то зчасом з Японії нiщо не лишиться.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІД ЗАГРОЗОЮ ІНФЛЯЦІЇ

Це є зовсім природною річчю, що події в широкому світі мають першенство щодо нашої уваги. Було би справді зле з нами, якби ми не звертали першої уваги на те, від чого залежить цілість і існування нашої держави. Одначе, сумно буде з нами, якщо ми не будемо звертати більше уваги на те, що діється в нас у краю. А в краю діється багато многоважних справ, і багато людей робить тут різні заходи проти народу краю, власне покладаючися на те, що коли очи всіх звернені поза край, найбезпечніше перевести справи, яких не можна би перевести, якби очи не були звернені кудиінде.

Останній приклад такої акції поза плечима людей, коли вони не дивляться, подали нам деякі сенатори, коли вони ухвалили поправку до закона про контролю цін, на основі котрої то поправки мається заборонити встановлювання цін рільничих продуктів, що не обіймають всіх коштів і видатків продукції, в тому й приходу від вложеного капіталу. Цей проект ухвалили сенатори, скориставши з менту, коли в палаті не було багато членів палати. Ухвалено в цей спосіб проект, котрий уряд признав таким безосновним, що він уважав навіть за зайве остерегти конґрес проти нього.

Проект ухвали стилізований так загально й так баламутно, що на будуче уряд узагалі не зміг би встановляти ніяких цін на рільничі продукти. Якби цей проект став законом, то ціни на фармерські продукти могли би тоді встановляти собі довільно продуценти та торговці рільничими продуктами, не оглядаючися на нічо інше, як тільки на одні свої зиски, тимбільше, що вони остаточно в проекті є виразно признані. Серед даних умовин війни ці ціни пішли би вгору. Правда, деякі ґрупи, що мають воєнні зарібки або приходи, від цього може би дуже не потерпіли, але люди, котрим війна зарібків поважно не піднесла, опинилибся в положенню нуждарів. Річ зовсім ясна, що в погоні за вищі ціни не можнаб довго обмежити до самого рільництва; ціни на фабричні вироби мусіли би зовсім природно піти за цінами рільничих продуктів. У результаті ми мали би інфляцію.

Інфляціяж знову приносить найбільше користей тим, що мають владу встановляти ціну на те, що вони продають. Найгірше виходять на ній ті, що не мають власти встановляти довільно ціни на те, що вони продають, зглядно з чого вони живуть. Як звісно, найважче встановляти, зглядно підносити ціни, робітникам на свою працю, котру, можна сказати, робітники продають, аби зо заплати за роботу жити. Тому інфляція найважче відбивається на робітниках, а з них найгірше на тих, котрим найважче добиватися піднесення заплати. Власне інтереси тих широких кругів знехтували вашинґтонські законодавці, що поза плечі уряду, коли народ задивлений на бої на Пацифіку, пробують ухвалювати інфляційні проекти.

Памяти Михайла Драгоманова

(Народився 6. вересня 1841 в Україні в Гадячі на Полтавщині. — Помер 20. червня 1895 в Софії, в Болгарії).

Поминаємо сьогодня 50-ті роковини смерти одного з великих умів України — Михайла Драгоманова. Між духовими провідниками українського народу мабуть не було досі другої такої людини, щодо якої є ще досі стільки різних думок щодо її заслуг, вложених в національний, культурний, політичний і соціяльний розвій свого народу. Назагал приймається те, що написав Іван Франко про Драгоманова, а що було в Літературно-Науковім Вістнику ще в 1906 році. Тоді Франко підкреслив дуже слушно, що „Драгоманов як учений, як політик і мислитель не перестав і досі до нас промовляти".

Франко взявся за оцінку Драгоманова в першу чергу тому, що особистий вплив Драгоманова був дуже великий на гаAниці, яка найкраще може знати потреби і здібність кожного свого члена і матиме всякий інтерес у тім, щоб якнайліпше розвинути і пожиткувати ті здібности й інтереси для загального добра. На тій точці Драгоманов був невідродним росіянином, членом російської соціяльної школи, яка, не зважаючи на різниці напрямів і тенденцій все стояла на віру в якусь містичну „волю народа" і його вроджену, інстинктову здібність до осягнення „правди" в суспільних відносинах, коли тільки не буде перешкаджати йому з д е п р а в о в а н а збюрократизована інтеліґенція. На тім містичнім ґрунті виростали з одного боку різні парости словянофільства з його вірою в призначену словянству, а спеціяльно Росії, місію відродження і о б н о в л е н н я

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ

личан, та що настав час, щоб відлучити з одного боку, там де треба, імя Драгоманова від політичної й соціяльної руїницької роботи, а з другого, щоб перестати вважати все, що Драгоманов сказав чи написав виразом найвищої мудрости, що випередила свій вік і „може служити путевідною звіздою для необмеженого числа дальших поколінь".

Стаття І. Франка про Драгоманова, хоч написана тому майже 40 років, є ще нині чи не найліпшою, науковою характеристикою тої епохи, в якій явився Драгоманов, як і його власної особи. Між іншим вона передрукована в „Свободі" в числах з 18, 19 і 20 квітня цього року, саме тому, що на цей рік припало 50-ліття смерти Драгоманова. З цього передамо дещо теж і тим разом.

Франко про Драгоманова.

Франко пише так:

„Супроти тої регляментації (себто „пересадної реґляментації та бюрократизації усього життя") він висував волю людини, а особливо волю громади як самостійної соціяльної одивсього людства... Правда, Драгоманов був надто твереза і скептична натура, щоб мав вірити в якісь надприродні місії поодиноких народів, і був надто серіозний історик, щоб не розуміти, що всяке діло, особливож плянова перебудова суспільности, потребує майстра і не доконується сліпим інстинктом. Як противагу всякому містицизмови та фаталізмови, словянофільському з одного і соціялдемократичному з другого боку, він клав принципи культурности і освіти; що виробляючи поодиноких людей і виховуючи їх у принципах свободи та пошани прав інших, тим самим підносить і згодом більше підноситиме інтелєктуальний рівень та етичне вироблення цілих мас народу. З того становища він виступав проти утопійної теорії загальної соціяльної революції, що мала одним замахом перевернути теперішний лад і спровадити здійснення соціялістичного ладу на землі... Не роволюція, а еволюція, це був девіз Драгоманова, а властиво революція як явище хвилеве і місцеве, це тільки одна з форм загальної еволюції... Національність, це не більше як форма, спосіб вислову, контура, що повинна бути заповнена одним загально-людським, чи то по драгоманівському вислову, загально - европейським змістом... І так його найкраща публіцистична праця „Историческая Польща і великорусская демократія" сотками ярких і вміло зґрупованих прикладів доказує шкідливість іґнорування української національности та й загалом так званих недержавних національностей політиками та публіцистами державних націй, і навіть для противаги тому іґноруванню у вступній части дає першу талановиту і широку пробу синтези того, чим була і є досі Україна посеред країв східної Европи, чим була для Польщі й Росії, чим може статися для словянщини. Проте вже по написанню тої статті, коли 1884 р. йому довелося — правда не від власного імени, а від ґрупи всеросійських лібералів - конституціоналістів формулувати нарис російської конституції, він не поважився покласти національний принцип основою ідеальної російської конституції... Лібералізм Драгоманова основувався поперед усього на широко відчутих правах людської одиниці, на автономії личности, на свободі слова і думки, на пошанованню чесного противника і на безоглядній поборюванню апатії, лицемірства та брехні. Як політик він до кінця лишився тим, чим був при виїзді з Росії — gente Ruthenus, natione Russus. Росія як політична цілість була дорога йому головно задля тих задатків д у х о в о ї культури, які бачив у ній. України без б л и з ь к о г о звязку з Росією він не міг уявити собі, хоч годі заперечити, що його погляди на границі областної і національної автономії підлягали згодом змінам на користь національного принципу. І в чисто культурних та освітних справах з а н а д т о вузьке розуміння нації як плебса не позволило йому ставити діло національного розвою так широко, як воно ставиться у нас нині... Драгоманов як історик був еволюціоніст вірив у ненастанний орґанічний розвій не лише в сфері матеріяльних явищ, але також у сфері духа, віри, літератури й етики. Властивим плодючим елементом у тій еволюції вважав людське індивідуум, його душу, його волю й інтеліґенцію... Драгоманов не іґноруючи матеріяльних сил вірив також у духову силу, що помагає цивілізації. І це було джерело того огню, яким він сам ціле своє життя горів та яснів, писав та полемізував, кореспондував з н е ч у в аною у нас інтензивністю на всі боки розкидав сімена свого духа, надіючись ввести й свою плодючу течійку в широку течію нашого національного і з тим і загально людського розвою".

До цього додамо ще такі погляди Франка на Драгоманова, висказані в іншому місці та з іншої нагоди:

„Тепер я розумію ясно, як мало ми, його ученики, розуміли Драгоманова за його життя, як мало ми були здібні піднестися на ту висоту знання і поглядів, на якій він стояв і з якої не спускався ніколи. Він був для нас правдивим учителем, і вповні безкорисно не жалував праці, писань і упімнень і навіть докорів, щоб наводити нас, лінивих, малоосвічених, виросших у рабських традиціях нашого глухого кута, на кращі, ясніші шляхи европейської цивілізації. Можна сказати, він за вуха тяг нас на той шлях, і коли з ґенерації, що більше або менше стояла під його впливом, вийшла яка користь для загального і нашого народного діла, то це в найбільшій мірі заслуга покійного Драгоманова... Це була виїмкова натура, вдвоє дивна серед української нації, такої багатої натурами пасивними, вузькими і тупими. Він був немов сотворений на духового провідника великої нації, а хоча доля позавидувала йому, то все таки він зробився і буде довго сумлінням нашої нації, ясним, непідкупним і неподлажним, правдивим компасом для грядущих поколінь, як їм жити і як працювати".

М. Храпко про Драгоманова

У своїй статті п. з. „Михайло Драгоманів", один з новіших дослідників, Микола Храпко, подає для характеристики національно-політичного і соціяльного світогляду Драгоманова такі думки:

„Російські критики Драгоманова, а за ними й критики болгарські, та дехто з наших вважають Драгоманова або за космополіта, або за общероса, позбавляючи його в такий спосіб найголовнішої риси його діяльности — національної. Сам Драгоманов характеризує себе як людину „української нації" та ворога „неполітичного українства". У своїх „Листах на Наддніпрянську Україну" він кличе „самостійницьким шляхом іти, та не бути прихвостнями москалів. У тих приблизно часах він висловив думку, що боротьба з московськими впливами в Україні в усіх формах повинна стати боєвим гаслом молодого українського руху. („Пропащий Час"). Галичанам москвофілам, що попсованою московською мовою намагались писати, він шляхом ознайомлення їх з новішою російською літературою доводив усю глибоку різницю між російською та українською мовою. Це він у своїх відозвах з 1876-1877 роках перестерігав сербів та болгар, щоб не вірили визвольним гаслам Росії, бо не можуть бути визвольниками чужих націй гнобителі власних народів... У програмовому вступі до 2-го тому женевського українського журналу „Громада", що його видавав Драгоманов з Подолинським, читаємо: „У справах політичних бажаємо повної самостійности для вільної спілки громад на всій Україні". Більшість своїх творів Драгоманов написав українською мовою і присвятив українському національному питанню. Сам життя своє українському народови віддав і за „сепаратизм" емігрантом став — то вважати його за космополіта, чи общероса, є цілком явною тенденційністю. За студентських літ та в період демократиний, Драгоманов, пережив і общерусизм і космополітизм, і ті дві ідеї залишили слід, що формував він його виразом: „космополітизм в ідеях і цілях, націоналізм у ґрунті й формах культурної праці", розуміючи під космополітизмом ті загальнолюдські основи, які спільні цілому людському родові, і яких ніяка національність не сміє потоптати. Навпаки, кожна нація; коли хоче розвиватися, мусить плекати в собі ті чистолюдські ідеали, хоч кожна у своїй національній формі. Тогочасний український патріотизм, вірніше українофільство, полягало в чисто культурних межах — у збіранні пісень, в уживанні рідної мови в чотирох стінах і т. п. „Свитою протестують проти деспотизму, який посів на нашу літературу, на наше життя", характеризує Нечуй-Левицький український рух 60-тих років і таким залишився він і до Драгоманівських часів. В декого те українофільство перейшло згодом у любов до гопака та горілки, і дало нам цілий ряд комедій старої школи з обовязковим жидом, гопаком, горілкою, ковбасою й т. п. й ледви не склало класичної української літератури. Драгоманов перший після Шевченка, підняв прапор політичної, національної боротьби, випроваджуючи в такий спосіб національний рух з того стану рутенства, в якому він у Драгоманівські часи перебував і українською інтеліґенцією підтримувався. У цім велика заслуга Драгоманова перед українською нацією... Ідеї федералізму надав Драгоманов зовсім інше освітлення, розуміючи федерацію як союз незалежних, самостійних націй на ґрунті спільних політичних інтересів, при цілком вільнім культурно - національнім розвитку. Шляхом до федерації він вважав повну політичну, культурну й економічну самостійність окремих націй, а моментом час, коли народи загальну потребу тієї федерації відчувають. Великою своєрідністю Драгоманівського національного світогляду для того

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

26) (Всі права застережені)

Робітники розташувалися ночувати на шляху. Аж надійшов звідкись з лісу високого зросту мулат з ліхтарем. Повів усіх углиб ліса, до збитого з дощок великого бараку. Де хто міг, хлоці розмістилися, швидко позасипляли. Чи снилося кому з них, що не всім їм суджено дожити до весни? Певно ні, бо всі посхоплювалися веселі й бадьорі на звін рейки. Нашвидко поснідали й стали лагодитися у дальшу дорогу, гірськими озерами й протоками. Приладдям і харчами для людей і коней навантажили кілька човнів. Наверха поставили дві півтонові залізні кухні, позчеплювали човни і... новітні Колюмби поплили в онтерійські нетри...

З обох сторін на обрісших мохом скелях глухою стіною піднимався непрохідний ліс. Стиснена скелями ріка то звужувалася до ширини кількох ярків, то розливалася у широкі на кілька миль затоки. Дика краса лісів вплинула на вразливого Безхатного. Він сидів на носу переднього моторового човна і з якимсь острахом вдивлявся у краєвид. Таку дику природу бачив він у перше. Ні звірини, ні птаства, дикоо німа могильна тишина, і мірне р-р-р-р... моторів на човнах. Від нього не краще почувалися інші. Їхали годину, дві, віхали в безкрає озеро. Стратили врешті землю з очей. З одної тільки сторони ледви помітною смужкою синів ліс...

— Як далеко ми їдемо? — звернувся Безхатний до керуючого човном наглядача, — відражуючого вигляду француза. По бороді у нього струмочком витікала змішана з тютюном слина. Я не знаю... коло двадцять, двадцять пять миль, — відбуркнув француз, голосно сплюнувши своєю жвачкою.

— Двацять пять миль! — загомоніли робітники. — А якже такими дебрями до залізниці добитися, колиб так котрого сквитував?

— Треба так діяти, щоб не міг нікого сквитувати, — порадив Безхатний.

— Як стане дуже підганяти, то не витримаєш, та самий сквитуєшся, — страхали старші іміґранти, що побували вже в лісах.

— Я не про те, — пояснив. — Відомо, що наглядачі будуть підганяти, на те їх настановлено. А от, колиб квитував когось одного з нас, треба всім покидати працю.

— Ого! За себе боїшся! — посміхковувались старші.

— Не боюся. Думаєте, не потраплю працювати так, як і ви?

— А вжеж, що ні! Ти канадійського лісу ще не бачив.

— Не велика мудрість зрізати й обчистити дерево. Мною не журіться! Я піддав хлопцям гадку орґанізовано вступатися всім за одного. Тоді з нами будуть числитися. Це може статися як мені, так кожному з вас.

— Хлопець правду каже! — озвалися новики.

— Певно, що правду!

— За нас не бійтеся, — впевняли вуйки. — Ми знаємо по анґлійськи і роботу добре знаємо. Пильнуйте лишень себе!

— Ая, знаєте по анґлійськи! Чотири слова — „йес сер, но сер, шюр" і „ол райт" — посміхковувалися вже молоді.

— А ви й того не знаєте! — вуйки огризалися.

— Це ще невідомо!

Нарешті приїхали серед дикого лісу. По його заростях ще не ступала мабуть людська нога, відколи й Канада. Хіба заблукав може у давнині відважний індійський ловець в погоні за диким звірем, медведем чи буйволом. І він до свого „віґваму" навряд чи звідси добився.

Над озером нашвидко порозпинали полотнища на випадок дощу. Француз заходився розкладати огонь. Десяток робітників вивантажував човни, другий післано розчищувати місце під будову лісових колиб-„кемпів". Скоро в відрах кипів чай, варилася бульба, смажилося якесь столітнє мясиво. Не дармував ніхто. Одні викорчовували грубезні хвої, інші засипали ями, рівняли землю, треті різали повалені дерева на кавалки. До вечора половину зрубу збудовано; ліс брали на місці, перетинали й укладали в стіну необкоровані куски. Діри, що й лиси свобідно моглиб пролізти, забивали дрючками, обтикали мохом. Ночували на сіні, під напняттям. Ще не розвидняло, заходилися кінчати колибу.

Впродовж трьох днів збудовано три колиби. Велику для робітників, трохи меншу на кухню і їдальню й третю, на майбутню канцелярію, склад приладдя, кімнату для управителя і писарчука... Накрили поки що полотнищами палаток. Дошки мали привезти пізніше, з іншою партією робітників, так само і ліжка. В неділю збудували стайню для майбутніх коней. Француз лаяв, підганяв. Вуйки зо шкури вилазили, щоб йому догодити...

VIII.

З понеділка почалася нудна праця. Безхатний, як і кожний інший, одержав безобуху, гостру з обох кінців сокиру і цією зброєю мав прокладати шляхи в нетрах Онтерія. Робітників поділено на три гуртки. Четверо розпорлувало купину, рівняло землю, рівно з землею вирубувало хвої, осини, хащі. Друга чвірка пиляла повалене дерево і відкочувала по боках дороги. „Інжиніри" будували містки через рівчаки й западини. За день двацятка прочистила в півмилі широкого на десять ярдів лісового шляху.

Під кінець тижня приїхав управитель з писарем. З ними прибуло душ за трицять робітників, самих мадярів і словаків. Привезли коней, живність, двоповерхові залізні ліжка. Піонірську двацятку з наглядачем-французом випроваджено далі озером, миль за десять, відкривати нові ліси, будувати колиби й там.

(Дальше буде).

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

часу був його основний принцип, що українець не демократом не може бути, що всяка українська течія, яка цурається демократизму й політики, є явищем шкідливим і реакційним, і що всі інші українські політичні течії є штучні, пересаджені з чужих країн на український ґрунт... Драгоманів виступив з гострою критикою ідеольоґії російських демократичних партій за їх віру в абстрактний, единий руський народ на всьому просторі Росії, за нерозуміння історичного поступу Росії. Ще гостріше критикує він польську демократію, що бажаючи свому народови добра, зазіхає на землі інших народів, і змагає до панування над ними польської нації... Федералізм, або як дехто визнає його за Драгоманівський національний ідеал, був звязаний з Драгоманівським соціяльним ідеалом... В усіх своїх літературно - критичних розвідках Драгоманов стоїть на ґрунті реалізму й раціоналізму. Тому у статті „Галицько - руське письменство" Драгоманов висловив думку, що література, писана російською мовою, шкідлива, бо російська мова є мало зрозумілою, панською мовою для народу, а чи добре діло — запитує він — щоб в Україні жили якби два народи — панський та мужицький?... „Чисте діло вимагає чистих засобів, і цю чисту працю робили чисті руки Драгоманова..."

З життя і діяльности М. Драгоманова.

Михайло Драгоманів походив з старої козацької родини, яка дорожила тим походженням, як і рідною українською мовою. Школи кінчив в Гадяцькій повітовій школі, а потім у Полтавській ґімназії, де вчили учителі, що були з українського роду. Між ними був вчитель історії Стронін, автор першої української азбуки по звуковій методі, що познайомив Драгоманова з творами української літератури, зокрема з творами Марка Вовчка. В 1869 році вступив Драгоманов на фільольоґічний факультет Київського університету, де працював разом з гуртком студентів у недільних школах, де вчили теж і українською мовою. Та ті школи російська влада скоро закрила. Пізніше викладав даром в вищій педаґоґічній школі, що мала поширити освіту серед народу. Та, під натиском славного міністра освіти Валуєва, і цю школу закрито. Університетські студії замітні в Драгоманова тим, що він уже тоді різко критикував діяльність російського уряду, а зате в очах уряду був він „сепаратистом" і „соціялістом". В часах Драгоманова почався огидний наступ Валуєва і російських реакційних кол проти українського культурного руху і української мови, бо й це вважалося „сепаратизмом" і „мазепинством". Це заставило Драгоманова прослідити глибше національне питання. Вже в перших своїх писаннях він звертав увагу на поневолені народи та їх культурно-національні домагання. Далі написав він тоді кілька розвідок про народню освіту, а то про педаґоґічне значіння української мови, земства, тощо. Та і в тому російська реакція добачувала „сепаратизм" і почалися доноси, щоб усунути Драгоманова з посади доцента, яку він одержав в Київськім університеті. Та лякаючись скандалу, влада поставила його під жандармський догляд, під яким він прожив 5 років. В 1869 році Драгоманов враз з проф. Антоновичем почали збирати українські політичні пісні й в 1875 році видали їх у Києві під назвою „Историческіе песни Малорусского народа". Другий том таких пісень видав Драгоманов 1881 року в Женеві п. н. „Нові українські пісні про громадські справи".

Діставши наукову стипендію Драгоманов виїхав на дальші студії до Берліна, Праги і Відня. Тут він приглянувся ближче німецькій політиці й нещасній долі поневолених словян. Уже тоді добачував він ясно, яка велика небеспека грозить словянам збоку німців. Відчував теж „яку силу уявилоб з себе словянство, якби замісць русифікації та польонізації запанувала федеральна демократія в дусі Костомарова і Шевченка". На ту тему написав він цілий ряд статтей, що були друковані в різних російських журналах.

В 1873 році Драгоманов вернув до Києва, а в два роки пізніше позбавив його уряд посади, закидаючи йому „сепаратизм", себто відділення України від Росії. В 1876 році Драгоманов покинув Україну і вже ніколи до неї не вернув. Спершу перебував в Австрії, а потім 12 років у Швайцарії, звідки дописував до різних часописів та журналів. В самій Женеві заснував разом з С. Подолинським видавництво „Громада", видаючи рівночасно й багато різних брошур і науково-популярних розвідок як „Народні школи в Україні", „Серед життя і письменства в Росії", „Шевченко, українофільство й соціялізм", „Старі хартії вольностей" і много інших. За наукові праці, а такі теж писав, покликано його в 1889 році на професора історії в Болгарії, в Софійському університеті, не зважаючи на заходи російського уряду, щоб його не допущено до цеї катедри.

Поховали — на католицькому цвинтарі...

Пише М. Храпко:

„Дня 20. червня 1895 року Драгоманов помер. Умер на чужині, далеко від рідного краю, позбавлений на Україні, найсвятіших прав своїх, тільки за те, що не хотів і не міг служити ворогам України. Поховали Драгоманова на католицькім цвинтарі. Православна церква відмовилась його ховати. Поховали його в кутку кладовища, по третьому розряду тай забули..."

Хоч те щастя, що рік перед його смертю пошановано у Львові 30-ліття його науково-літературної праці, в якому то святі, як пише М. Храпко, взяли участь „ввесь культурний світ і вся Україна", а „вітальні телеграми були одержані від цілої Европи".

Потім забута могила...

Відшукали її допервa в 1921 році нові політичні українські іміґранти. Знайшли по двох тижнях могилу, зрівняну з землею, зарослу буряном, без хреста, огорожі і без жадної ознаки. Тоді самі іміґранти прибрали могилу, обсадили квітами, і поставили хрест та огорожу.

ПРОМИСЛОВІ СОВЄТИ

Фахові знавці у Вашингтоні пробують звести докупи вісти про економічну відбудову Совєтського Союзу, який стає тепер першою промисловою потугою у світі побіч Злучених Держав. Вони кажуть, що не легко дістати вісти з Совєтів, але це що досі дійшло до їх відома, переконує їх, що поза Америкою й Росією нема вже економічної сили в світі. Німеччина зруйнована, Велика Британія остає позаду. Виринає питання, як використають господарі Совєтської Росії свою промислову систему?

З наспівших вістей можна заключати, що володарі Совєтів хочуть не лише поширити продукцію в границях своєї евразійської держави; вони вже підготовляють програму, як використати силу своїх сусідів. Багато буде ще залежати і від цього, як вони будуть переводити в практиці свою бизнесову силу, тобто чи на підставі обосторонної умови, чи на підставі многосторонної звички; чи на підставі постійної чи лише хвиленої політики; чи добровільної виміни, чи може примусового приноровлення.

Велитенські воєнні втрати в Україні.

На підставі обчислення органу „Червона Зоря", переведеного Володимиром Молаховом„ сама лише Україна на загальне число передвоєнного населення з 40,000,000 душ, понесла такі втрати в людськім життю: 2,500,000 людей втратило життя звичайними воєнними способами; 1,500,000 людей десь затратилися; ,3000,000 забрали німці із собою. Мохалов твердить, що матеріяльні втрати України виносять 100 біліонів долярів.

Вашинґтонські знавці обраховують, що вся знищена територія Совєтської Росії виносить 700 квадратових миль. Це значить тільки, що переміна 32 дільниць в роді нюйорського Менгетену в цілковиту пустку. Такі міста, як Минськ і Харків зруйновані до тла; в містах понад Дніпром, в Донецькім кряжі і над Озівським морем міста зруйновані так, що лише одна третина будинків остала. Не зважаючи на це, вашингтонські урядовці твердять, що продукція промислова в Росії була більша за час війни, ніж перед тим. Самий совєтський уряд підтверджує, що продукція тяжкого промислу вчасі війни перевищила продукцію сперед війни.

Совєтський уряд кладе натиск на патріотизм населення і виказує, що при помочи американського Ленд-Лізу вона майже застановила продукцію консумційних виробів, а вся її сила в людях і в матеріялі була звернена не лише на воєнну продукцію, але ще й на розбудову тяжкого промислу. Так, наприклад, до американського уряду наспіли вісти, що електричні заводи могли випродукувати тільки електрики, що нею пущено і втримано в русі в 1944 р. Всі оті дрібні промислові підприємства, розбудовані в промисловій околиці Уралю. Ця сила сама майже рівна цій силі, яку розбудовано на цілім просторі Совєтів вчасі першої пятилітки.

Росія теж зробила великий поступ у вишукуванню нових джерел сирівців. Недавна урядова совєтська мапа виказує 1,800 покладів вугілля у порівнанню з 301 покладами, звісними в 1937 році. І. Совєти зовсім не відкладали їх вихіснування. Так, напр. вчасі війни вітворено 200 нових закопів вугілля в таких околицях, як Кузнецк, Караґанда та в Уральських горах.

Промислові міста.

Самі міста, яких американці навіть по імени не знають, звучать для росіян як слово „продукція". Осьтак Ташкент значить тільки, що продукція літаків; Орськ — знаний українцям з цього, що там перебував у кріпости Шевченко — тепер значить для росіян тільки, що виріб машин Дізеля; Рубтсовськ виробляє трактори; Міяс виробляє моторові вози; Свободной значить тільки, що продукція молотілень, Боґословськ — це виріб алюмінових річей, Красноярськ — це достави журавлів, а Барнаул це виріб кітлів для Совєтів.

У поруйнованих околицях совєтської держави відбудовують інжиніри заводи, з яких перед наїздом німців уряд наказав вивести всі машини на схід і лишив німцям лише обсмалену землю. Від часу прогнання німців в 1943 р. на самій лише Україні і в південній Росії відбудовано 13 гут, у яких випродуковано в початках біжучого року 8,135 кубічних метрів заліза.

Як там, так і в Ленінґраді, вивезених машин туди не звернено, а вставлено свіжі. Забрані машини послужили Совєтам до розбудови зовсім нових міст. Учасі евакуації уживано 1,200,000 залізничих возів для перевозу цих машин на схід і вони вже не вернуться на давне місце. У Харкові, Ворошиловґраді, в Дніпропетровську, Краматорську, у Запоріжжу й інших центрах відбудовують промислові заводи зовсім іншими, наймодернішими машинами. Американські урядовці вияснюють цю політику, що не „утримування східніх околиць як осередків продукції, а відбудовані околиці України мають помагати Совєтам до відзискання передвоєнної продукції, а може і до її перевищення".

Це є промислова стратеґія Совєтів. При її допомозі Совєти забезпечать собі становище у промисловому світі, одначе ще, покищо, не зможуть дорівнати продукції Злучених Держав. Отже, щоб доповнити цю краєву продукцію, Совєти вже почали наладжувати продукцію у своїх сусідів, хоч у зміненім технічнім виді.

РОБІТНИЦІ Й РОБІТНИКИ

Як шукаєте за працею, або хочете змінити цю, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями й робітниками в „Свободі". Зголошуючись у них скажіть їм виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій часописи.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

8. червня 1905.

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЧЕ ВІЧЕ В АМЕРИЦІ.

У неділю, 4. червня 1905. р. в Чеській Будові, під ч. 321 Іст 73. вулиця в Ню Йорку відбулося перше українське жіноче віче. Приявних було яких 150 людей, з яких більшість були мужчини. Причиною була замала аґітація за вічем, а велика аґітація проти нього, а також і мала свідомість жінок. Збори почались молитвою, після чого ініціяторка віча, панна А. Курила, предложила на предсідательку паню Е. Струтинську з Олифанту, а на секретарки паню Б. Стеткевичеву і панну Є. Константкевичівну. Отсі пані виголосили реферати, а п. А. Хромовський предложив статут тов. „Дім для Українських Дівчат в Ню Йорку". Говорив теж о. Туркевич від Православного Общества Взаїмнопомощи. — Вечером того дня відбувся вечерок в тійсамій салі. На вечерку виступили з вокальними і фортепіяновими продукціями тісамі жінки, що на вічу.

15. червня 1905 р.

РЕЗОЛЮЦІЇ ЖІНОЧОГО ВІЧА.

Перше загальне українське жіноче віче перевело такі ухвали: 1. Взивається усе українське жіноцтво в Америці до більшої лучности і згоди; 2. до закладання курсів читання і писання й загалом до поширювання освіти; 3. до якнайскоршого заснування жіночого часопису; 4. приймає статути запропонованої жіночої орґанізації; 5. взиває існуючі жіночі товариства до найширшої діяльности, а всі дівчата й жени вступати в члени тих орґанізацій; 6. поручає теперішньому вічевому комітетови дальше вести справи орґанізації жіноцтва; 7. взиває українські матері, щоб дбали ліпше про фізичне, духове й моральне виховання своїх дітей; 8. взиває сестрицтво св. Ольги в Ню Йорку заснувати Дім для Українських Дівчат; 9. взивається сестрицтва з інших місцевостей закладати такі доми в себе.

СВЯТЕ ПИСЬМО ДЛЯ УКРАЇНЦІВ, ПОЛОНЕНИХ В ЯПОНІЇ.

Проф. д-р І. Пулюй з Праги вислав до японського ґенерала Ноґі письмо з 5. лютого, щоб дозволено полоненим українцям з російсько-японської війни читати Святе Письмо, видане українською мовою Біблійним Товариством. Ґенерал Ноґі відповів, що прохання буде виконане.

Weekly Home Front

Five Requests from Uncle Sam

WASHINGTON.—The Government needs and asks its citizens in this week of the war to:

1. Be sure your overseas letters are correctly addressed and packages securely wrapped. Because of incorrect addressing, 15 per cent of all overseas mail never reaches service men.
2. Get our battle-damaged ships back into the fight by taking and keeping a ship repair job on the West Coast. The need is critical. See your local United States Employment Service Office.
3. Keep on salvaging urgently needed tin cans. Japan still controls all sources of our pre-war tin suply.
4. Recondition your furnace and install fuel-saving controls now to keep warm next winter on your smaller share of scarce heating fuels.
5. Replant your Victory garden at once if bad weather has made it necessary, or start one if you have not. There is still time to ensure your own store of vegetables.

OWI

ПОШУКУЄМО 431 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

68) Братство св. о. Николая, відділ 167 У. Н. Союзу в Толідо, Огайо к100.00
69) Павло Гаврилів, Перт Амбой, Ню Джерзі .. 100.00

Разом $ 200.00
Попередно проголошено 6,700.00

Разом $6,900.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. Box: 346. Jersey City 3, N. J.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

МІҐУЕЛЬ СЕРВАНТЕС
ВИСОКОДУМНИЙ РИЦАР
ДОН КІХОТ
ІЗ МАНЧІ
Фантастичне ілюстроване оповідання в двох томах.
Ціна за оба томи $1.00.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою.

WYOMING SEMINARY SUMMER SCHOOL
ПОЧИНАЄТЬСЯ 18. ЧЕРВНЯ 1945
Предкладає до використання курси для таких груп;
1. Для тих, що хочуть вминути шкідливі впливи бездільних літніх вакацій;
2. Для студентів, які хочуть доповнити науку в однім або й більше таких предметів, в яких вони не дописали;
3. Для студентів, які потребують додаткових кредитів, щоб осягнути вимоги кляси;
4. Для студентів, які потребують виказатися знанням мов, стислої науки, історії, і математики, заки вступлять на pre-induction course;
5. Для студентів, які хочуть виказатися вистарчальним знанням стенографії і писання на машині, або для таких, що хочуть продовжувати студії у згаданих предметах.
Науку ведуть правильні учителі з WYOMING SEMINARY FACULTY
Приймаємо студентів з клас (Grades) 8—12. Даємо лекції гри на фортепіяні, на органах або лекції співу.
Час тривання науки: від 18 червня до 3 серпня.
Пишіть за безплатним обіжником про літню школу. Адресуйте:
WILBUR H. FLECK
KINGSTON, PA.

Something New Has Been Added

IN DIXIE—The world-famous picture of the flag raising on Iwo Jima, which became the official insignia for the Mighty Seventh War Loan, has been put to a new use by the Payroll Savings committee of the J. A. Jones Construction Company, Charlotte, N. C. As the plant nears its quota the [illegible] the flag higher, it being set on a pivot. Jimmie Horne, ship-[illegible] manager, left, and Jack Meyer figured this one out. Workers [illegible] Postage Meter Company, Stamford, Conn. did likewise. [illegible] Photo.

Випродаж Книжок

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Й ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ.

Франко Іван: **Оповідання.** Зміст: Малий Мирон, Грицева шкільна наука. Оловець. Борис Граб і інші .... $ .65
Чехов А.: **Оповідання.** Переклав О. Бабій .... $ .25
Дудко Ф.: **Глум.** Оповідання .... $ .35
Чайковський А.: **Олюнка.** Опов. з життя ходачкової шляхти. Брош. $ .80
Лотоцький А: **Кужіль і меч.** Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку $ .80
Мельник-Матвіїв Микола: **За рідне гніздо** .... $ .25
Франко Іван: **З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листя" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (написав Василь Верниволя) є** 14 ілюстрацій. В оправі $3.25
Гребінка Е.: **Чайковський.** Історична повість. Опр. $1.25
Грінченко Б.: **Соняшний промінь.** Повість .... $ .65
Про плекання і лічення домашніх звірят. Практичний порадник .. $ .40
Шевченко Тарас: **Кобзар,** з портретом автора, сторін 707, оправлений $2.50
Шевченко Тарас: **Твори Тараса Шевченка, в 3-ох томах, в оправі** .. $6.00
Магічні штуки для розваги старих і молодих .... $ .20
Вовчко Марко: **Маруся.** Повість .... $ .45
Богдан Лепкий: **Маркіян Шашкевич, з ілюстраціями, брош.** .... $ .35
Франко Іван: **Лис Микита.** .... $ .50
Великий Сонник з Нумерами. Брош. .... $ .40
Міліони Снів. Український Сонник. На підставі Халдейських, Єгипетських та Перських джерел. Без нумерів. Брош. .... $ .60
Українсько-Англійська Кухарка (Ukrainian-English Cook Book), старокраєва домашна кухня. Ціна .... $ .75
Полянич Б.: **Кімната з одним входом. Сензаційна повість** .... $ .50
Полянич Б.: **Товариші успіху.** Сензаційна повість .... $ .40
Церковні Пісні з нотами, на всі свята цілого року, брош. .... $ .50
Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів, бр. .... $ .75
Д. Дорошенко: **Славянський Світ у його минулому й сучасному, в** трьох томах, брош. $1.25, опр. $1.50
П. Куліш: **Чорна Рада,** хроніка з 1663 року, повість з ілюстраціями, бр. 75 центів, опр. $1.00
Ю. Федькович: **Люба-Згуба, повість, опр.** .... $ .35
І. Сорокатий: До Складу і **Прикладі** .... $ .20
Г. Хоткевич: **Камінна Душа,** повість, брош. $1.50
Чайковський А.: **Не було виходу.** Історія одної парцеляції. Оповідання з галицького життя .... $ .35
Нечуй Іван: **Кайдашева сімя.** Повіть. Опр. $1.25
Поліщук К.: **Розпята душа.** Оповідання з латиського життя .... $ .20
Білозерський О. П.: **На передодні.** Іст. повість. Часть І і II. Брош. $1.00
Бірчак І.: **Проти закону.** Повість на тлі подій 12. віку .... $ .50
Косач Ю.: **Тринадцята чета.** Оповідання .... $ .50
Новіков О. Прібой: **Цусіма.** Перекл. з російського. Часть І і II. Опр. $2.50
Майрік Г.: **Голем.** Оповідання. Опр. $1.50
Свидницький А.: **Люборацькі.** Сімейна хроніка. Опр. $1.50
Чайковський А.: **Відвдячився.** Опов. з козацької давнини. Брош. $1.00
Крушельницький А.: **Змагання.** Повість. Брош. $1.00
Юліян Тарнович: **Ілюстрована Історія Лемківщини** $1.00
Шевченко Т.: **Гайдамаки** з порт. автора і ілюстраціями. Брош. .... $ .50
Антонович В.: **Коротка Історія Козаччини з ілюстраціями і картою** України. Брош. .... $ .65
Островський В.: **За грошем.** Оповідання .... $ .50
Олександер Мишуга, мистець і людина. Ціна $2.00
Гавриляк Ілько: **Тернистим шляхом** .... $ .30
Син України. Історична повість у трьох частях з ілюстраціями і мапою. Брош. $1.25
Гашек Ярослав. **Пригоди доброго вояка Швейка в Світовій Війні.** (Швейк на фронті). Авторизований переклад з чеського .... $ .90
Кисілевська О.: **Швайцарія.** Короткі загальні уваги про Швайцарію. В цій книжці є багато оригінальних фотографічних знимок, так, що кожний може з неї довідатися багато про життя у Швайцарії і її промисл $2.00

УВАГА! Повищі книжки продаємо по цінах тут поданих — без опусту.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA"
P O Box 346 Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При перенощенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Дішвошерів — Портерів
Повоєнне запевнення. Приємні робі умовини. Харчі й уніформи даємо.
Sears Roebuck & Co.
Hackensack, N. J.
W M C правила заховуємо

Дішвошерів — Портерів
Часова праця, приємні умовини,
Харчі і уніформи даємо
Sears Roebuck & Co.
32 St. & Hudson Blvd., Union City, NJ
W M C правила заховуємо

РОБІТНИКІВ
55 годин
Час і пів по 40 годинах
ВАКАЦІЇ З ПЛАТНЕЮ
NATHAN MFG. CO.
416 E. 106th St., N. Y. C.
Lehigh 4-2360

ОПЕРЕЙТОРІВ
Beamer, spreading,
Загальна фабрика
48 годин, 5 днів, овертайм
Добрі робітничі умовини
Вакації з платнею
Ветеранів радо приймаємо
PENTAGON PLASTICS INC.
494 Farnham Ave., Lodi, New Jersey

EQUIPMENT SERVICE MEN
Чистити в середині
і на зовні європляни
ладувати клунки
листи і express
18-літні і вище
ГОЛОС. NORTHWEST AIRLINES
Room 7, administration building
La Guardia Airport

ПОТРІБНО МУЖЧИН

TOOL & DIE MAKERS
ДОСВІДЧЕНИХ МАШИНІСТІВ
Добра платня, стала робота, овертайм
Amalgamated Radio Television
476 Broadway, N. Y. Canal 6-3655

Мужчин--Мужчин--Ветеранів
Механіків і помічників механіків
Направляти і услугувати
знаряддя до будови доріг
Звільнених ветеранів зі знанням
направи доріжного знаряддя витаємо
Найвища ієн. платня — стала робота
6 днів тижнево—Повоєнна будучність
Пишіть або гол. до пан. Формана
East Coast Equipment Co.
31 North Ave., Garwood, N. J.
Telephone Westfield 2-4186

Transcontinental
& Western Air, Inc.
потребує таких робітників
Kitchen Help
Fleet Service Helpers
Шифти одна за другою
Повоєнна нагода — підвищення
Голоситись у якінебудь дні в тижні
T. W. A.
Hangar No. 6
La Guardia, Field

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Оперейторок Singer машинами
З їхніми власними машинами
Добра нагода заробити гарну платню
Голоситись Elgin Novelty Co.
48 W. 25th St., N. Y. C.(Room 306
or Telephone Chelsea 2-7727

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

НОВІТНІ ВИГАДИ В СТАРИНІ

1)

Ніщо не в силу зробити науку старої та нової історії культури так принадною, як живе навязання теперішности зі стариною: в зеркалі теперішности треба оглядати старину, в зеркалі старини — теперішність. Правдива задача історика культури не тільки в тім, щоб науково оповісти про минуле, але складно й займаючо сполучити старе з новітнім.

Кожний хосенний винахід чи відкриття, кожна важна наукова теорія, яка виступає в наших часах, завертає мимоволі наш зір у старину. Ми питаємо, чи подібного не знали давніше, і не рідко на наше немале здивовання зустрічаємо одно чи друге таке, що нам видається недавним або хоч не дуже давного віку, вже перед століттями, перед тисячами років. Часом моглоб воно нам додати сміливости так як тому, що нечайно в далекому краю зачує матірню мову. Ми бачимо, що старинні народи часто густо підходили до того, що пізніше здійснилося, так дуже близько, що питаємо, як могло статися те, що тих гадок, які на позір тільки малий крок ділив від дійсности, а яких хосен бє нам в очи, їхні винахідники не стежили дальше, що тодішній світ їх не доглянув, а пізніші віки їх призабули. Коли ми точніше приглянемося, то часом конечне показується, що те споріднення давного з пізнішим усе таки не йде так далеко, як моглоб видаватися на перший погляд; що до розвою того одного потрібні були посередники, яких ще довгий час не доставало. Деякі навіть цінні скарби тільки тому й запропастилисня, і пізніше на ново мусіли бути відкриті, що перші винахідники не вміли як слід оцінити їх стійности. Знов деякі самі в собі здібні до життя зародки тільки тому не принесли ніякого плоду, бо їх стан творби та обставини їхнього часу відмовили для них тих условин, які були конечні, щоб вони удержалися та дозріли. Дорога кожного поступу каблуковата і ніяк не можна подумати собі, щоб вона була якоюсь безконечною лінією, що простісінько підниmається до неба.

Ми хочемо на пробу виказати рядом прикладів, що деякі річи й появи щоденного життя, які ми привикли вважати наскрізь новітніми, таки можуть уже в далекій старині вказати на своїх певних предтеч та попередників, у певній мірі на свій більше примітивний рівноважник та прообраз так, що не рідко мимоволі пригадується той славний вислів: „Нема нічого тут нового". А що, розуміється, неможливо так дуже багатий предмет обговорити тут хоч би на половину вичерпуючо, то хочемо наздогад вирвати кілька прикладів, що малиб ілюструвати нашу тему „Новітні вигади в старині", хоч може в безладі та все не без користи. Та зараз на початку треба завважити, що ми не обмежимося виключно на винаходи на ужиток, але хочемо також в обсяг нашого очерку ввести деякі галузи теоретичного знання.

Старинний таксаметер.

От візок-самомір (таксаметер, котрим шофер таксівки мірить, кілько дороги він проїхав), сеж безперечно новинка свіжої дати. Але послухаймо! Великоважний для історії культури 9 розділ 10 книги DE ARCHITECTURA звісного римського письменника і военного інжиніра Вітрувія, де побіч будівництва обговорюється також техніка давних віків. Тут знаходимо дуже важні дані про конструкцію старинних возів, які задля свойого дотепного та автоматично функціонуючого приладу на осях мають, так сказатиб, показчик годин та миль. Їх проте можна вважати найстаршими таксаметрами, а бодай їх предтечами та історичними прототипами. Тут не місце пояснити подрібно конструкцію тих старинних візків, що впрочім без показання моделю й не конче добре удалобся; та все таки треба хоч стільки сказати, що за кожний раз, як переїхано одну милю, впадав з чутним гомоном камінець до бронзової посуди, підставленої під поміст візка. Число камінчиків, так кінчить Вітрувій, які опісля разом зпід споду виймалося, буде вказувати проїхані милі підчас їзди. Опис того приладу на диво так докладний, що по даним Вітрувія дасться дуже добре зреконструувати. Само собою розуміється, що такі візки були дорогі і тільки багачі могли собі позволити на такий збиток.

Декілька таких дорогих візків з приладами, що самі показували проїхану дорогу та час, мав також лихої слави римський цісар Коммод. Це знаємо з 8. розділу біографії його наступника, воящкого цісаря Пертінакса. Тут оповідає римський історик Юлій Капітолін, що ощадний Пертінакс, якому не припала до вподоби безглузда розтрата, що ввелася за Коммода, розпочав тим своє панування, що велів продати ціле рухоме добро свойого попередника. Тут були „вози, що показували проїхану дорогу".

Той розділ важний ще й з іншої причини. Юлій Капітолін вичисляє між предметами, призначеними для публичної продажі, ще й другий рід дуже цінних, люксусових візків. Він говорить про беупряжні візки новітньої конструкції, яких колеса самі від себе оберталися довкола своїх осей при помочи якогось дотепного вигаданого механізму та складного колісцеватого приладу. Сідла були так уладжені, що захищували візників перед сонішною спекою. Також можна було ті сідла так завертати, що їздцям у дорозі завсіди дув вітер у плечі. Нажаль з причини скупого опису не можемо виробити собі ясного образу про ті візки, хоча без сумніву мова тут про найстарші окази самоходів, зівсім прості візки, що їхали без упряжі. Здається, що тут складну систему зубатих коліс вправляли в оборот чи в рух невільники, що сиділи на возах. Таке щось незвичайне як раз відповідає жадному сензації характерови пустого Коммода, котрого щоденщина вже ніяк не могла приманити.

При тій нагоді треба вказати на одно замітне місце в книжці Роджера Бекона, того вченого англійського монаха з 13. століття. У своїй книжці "DE NULLITATE MAGIAE" пише Бекон таке: „Можна зробити також візки, що без звірів порушаються з незрівнаною скорістю. Дальше можна зробити прилади до літання так, що в середині сидить чоловік і крутить корбою, і так при помочи незвичайних крил літати в воздусі на лад птахів".

Так отже перед більше як 600 роками малиб бути заповіджені самоходи та воздушні кораблі.

(Дальше буде).

All Together By Berdanier

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частях
знаменитого повістяра
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна $1.00.
Замовлення разом з належитістю слати до:
"Svoboda"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади замовлення треба платити американською валютою.

Перед самою війною вийшла у Львові книжка, якій подібної в українців ще не було, та яку критика визнала знаменитою щодо змісту і мистецького видання. Є це книжка про життя і діяльність великого артиста-співака, що вийшов з бідної селянської хати, а дійшовши в світі до слави і маєтку, постійно памятав як за бідну хату, так і за свій бідний нарід. Тою книжкою є:

Олександер Мишуга

(МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА)
Львів, 1938. Сторін: 208. Ілюстрацій: 60.
Ціна $2 в книгарні „Свободи".

„Великий тенор з розумом і характером" — такий є наголовок критики про згадану вище книжку в львівськім „Ділі" з 2. жовтня 1938. Книжка „надихана культурою" про того, що належав до рідких співаків", а „між тенорами до вийнятків", бо по нужді серед слави і маєтку „не втратив своєї духової рівноваги і здорового розуму" і вийшов найкраще з тої ролі, що виконував на сцені й з тої, „яку накидає життя з невблаганими обставинами".

„Господи! Я не знаю, що зі мною сталося. Я забув, де я і хто я, не знав, чи це спів людський, чи якась музика небесна, дух мені в грудях заперло, серце перестало бити, мене не було...", так описує письменник Богдан Лепкий у цій книжці свої враження, як перший раз почув на концерті спів Олександра Мишуги в пісні „Там на горі явір стоїть".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 15. червня 1945 року помер
ДМИТРО ВІНТОНЯК,
член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний походив зі села Косничі, повіт Перемишль, Західна Україна. Працював в Укр. Зап. Тов. Дністер як рекордовий секретар та був також контрольором книжок. Покійний оставив у смутку жену Катерину, сина Василя з дружиною і дочку Анну.

Похорон відбувся у вівторок, 19. червня 1945 р. — В. Й. П..

П. Кучма, секр.

Дня 14. червня 1945 р. померла в 54. році життя
МАРІЯ ГЕЛЬВАК,
членкиця Тов. Сокіл, від. 218 У. Н. Союзу в Кимпбел, Огайо.

Покійна родилась всеелі Ванькова, пов. Ліско, Галичина. Полишила в смутку дочку Катерину і сина Стефана.

Похорон відбувся 18. червня з дому жалоби до гр.-кат. церкви і на цвинтар Кальварію. — В. Їй П.!

А. Стахура.

Дня 8. червня 1945 року померла в 59 році життя
ТАНЬКА ВОНСОВИЧ,
довголітня членкиця Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211 У. Н. Союзу в Стейплетон, Н. Й.

Покійна походила зо села Лучини, повіт Бібрка, Галичина. Полишила в смутку 3 сини: Михайла, Петра і Василя, дві невістки і одну внуку. До У. Н. Союзу вступила в 1917 році.

Похорон відбувся 11. червня. ..В. Їй П.!

Т. Соколовський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 24. червня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо членів і членкиць конечно прийти, бо є важні справи до рішення. Буде: справа пікніку, вибір комітету на пікнік, справа 7-мої позички і справа допомоги укр. жертвам війни. Просимо членів вписувати свої діти в члени У. Н. Союзу. Довгуючі члени, коли не являться на збори і не вирівнають свого довгу за пів року, будуть суспендовані. — Н. Подней, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

ВАСИЛЬ НУРКО,
зо села Ходновичі, повіт Перемишль, пошукує стриечного брата
ГРИНЬКА НУРКА,
зо села Дроздовичі. Мав жити в Шікаго. Хто про нього знає, або він сам, хай зголоситься на адресу:
WILLIAM NURKO
R. F. D. BOX 1,
ROBBINSVILLE, N. J.

ПОШУКУЮТЬ

KATERYNA OLEKSOWICH, Rue Alb Linchaut 77, Brussels, Belgium, пошукує свого брата Михайла, з села Зернища вижня, пов. Перемишль.

DARIA MAZO, Rue Alb Linchaut 23, Brussels, Belgium, пошукує Олексу Калиновського з села Рибно, пов. Станиславів.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ
ДЕЛІКАТЕСЕН—ГРОСЕРНЯ
Повне урядження. Тижневий торг $600 і більше. Добре місце, бизнес вироблений, 6 років на одному місці. Подвійний штор, один штор як склад, 2 кімнати, огріття. Власник продає цей бизнес дешево з причини недуги жени. Голоситись
503 EAST 73rd STREET
NEW YORK, N. Y.

ХОЧЕТЕ ПІЗНАТИ ДУШУ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
найбільшого сина України, так читайте про його відношення до матери, сестри, дівчини, чи взагалі — жінки. Тоді відчуєте глибину його тонких відчувань людського горя, а з тим і його безмежну любов до горем прибитої й поневоленої України. Побачите, як і в чому проявляється чиста й благородна любов, спосібна на найбільшу посвяту. Такою любовю була оповита постать великого генія українського народу. Розповідає про це книжечка, яку написав
д-р Л. МИШУГА п. н.
ШЕВЧЕНКО І ЖІНКА
Ціна 50 центів.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CTY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою

Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої власні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то памятайте, що про те все є дуже цікавий матеріял у книжці:

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди
ПЯТЬДЕСЯТЬЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Запросіть і ви того Гостя до своєї хати, бо в його товаристві розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість додасть вам своїм словом віри в наші власні сили! Він звеселить вас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату памятайте, що вим виявляєте теж і те, що й ви є з цілим нашим народом співробітником при розбудові нашого народного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої, української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для кого іншого, а для — нас, для — нашої хати.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: $2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропамятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за $3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

$150.00 і вище ЦІЛИЙ ПОХОРОН
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як ___ $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-8568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 1196. Постріляний.

„Стріляй!" крикнув Гітлер, вириваючися.

Сторожі почали загоряча стріляти.

Тарзан упав з виступу скали.

Джейн видала крик переполоху. Вона була певна, що це був конець її мужа.